

Speciale vermeldingen Erfgoeddag 2017, 'Zorg'

Provincie Antwerpen

Red Star Line Museum

Montevideostraat 3, 2000 Antwerpen

T 03 298 27 70 E Machteld.DeRyck@stad.Antwerpen.be W www.redstarline.be

Rondleiding | Have you been to the doctor yet?

Het Red Star Line Museum is gehuisvest in de originele medische faciliteiten voor de passagiers van de Red Star Line. Derdeklaspasagiers kregen er verplicht een medische controle die bepaalde of ze de oversteek mochten maken. Hoe verliep dit onderzoek? Was er een dokter aan boord voor zieke passagiers? Een gids neemt je mee door het museum en toont hoe de medische controle in de loop der jaren evolueerde. Concrete verhalen brengen het erfgoed van de zorg en de geschiedenis van de geneeskunde tot leven. De rondleiding legt ook de link met vandaag. Hoe gebeuren de medische controles vandaag met mensen die onderweg zijn? Ontdek dit en veel meer op de medische themarondleiding die je een andere kant van Red Star Line laat zien.

Praktisch? om 10.00, 11.00, 13.00 en 14.00 uur (duur: 30 minuten) op bovenstaand adres.

Toegankelijkheid? Toegankelijk voor iedereen.

District Borgerhout

Moorkensplein 1, 2140 Borgerhout

T 03 338 18 14 E inne.peeters@stad.antwerpen.be of janssens.geert1@hotmail.com

W www.antwerpen.be/nl/overzicht/district-borgerhout/nieuws-5

Presentatie | Borgerhout Bewaart

Het alcoholgebruik verhoogde aanzienlijk in de 19e eeuw en leidde tot meer drankmisbruik en -verslaving. De jeugd werd op allerlei manieren gewaarschuwd. Aanvankelijk overheerste een moraliserende toon. Pas in de 20e eeuw benaderde men dronkaards als zieken die medisch behandeld moesten worden. Begin 20e eeuw ontstond de matigheidsbeweging Sobriëtas. Na WOII vernieuwde deze beweging zich tot een centrum voor geestesgezondheid met een multidisciplinaire aanpak. Ontdek de hele evolutie in deze expo van de Heemkundige kring Borgerhout.

Praktisch: doorlopend van 10 tot 18 uur, deze activiteit vindt plaats op diverse locaties in Borgerhout.

Cultuurdienst IveBiC Hemiksem-Schelle

Gilliot & Roelants Tegelmuseum, Sint-Bernardusabdij 3, 2620 Hemiksem

T 03 871 98 24 E cultuur@ivebic.be W <http://hemiksem.be/vrije-tijd/gilliot-roelants-tegelmuseum>

Demonstratie | Hoe voelt het om met een visuele handicap de Gilliotcollectie te ontdekken?

i.s.m. Gilliot & Roelants Tegelmuseum en Cultuurraad Hemiksem-Schelle

Met een set van brillen die verschillende soorten visuele beperkingen simuleren, ervaar je als valide bezoeker de collectie op een heel andere manier. Plots maak je gebruik van andere zintuigen zoals tast, geur en smaak. Ook kleine aantallen bezoekers met een visuele beperking zijn van harte welkom om een rondleiding te volgen.

Praktisch: doorlopend van 10 tot 18 uur.

Woonzorgcentrum Residentie Lichtenberg

Voorzorgstraat 1, 2660 Hoboken

T 03 820 87 11 E wzc.lichtenberg@woonzorgcentrum.antwerpen.be

W <http://zorgbedrijf.antwerpen.be/onze-diensten/woonzorgcentra/onze-centra/woonzorgcentrum-residentie-lichtenberg>

Presentatie | DIVO: Studio Lichtenberg & reportage ECHO

i.s.m. Heemkundige Kring Hobuechen 1135, Woonzorgcentrum Residentie Lichtenberg, ZNA Hoge Beuken, Gravenhof, district Hoboken

De jongerenwerking van het Gravenhof 'Dees is van ons', kortweg DIVO, startte eind september 2016 met digitale radio-uitzendingen. In het woonzorgcentrum Residentie Lichtenberg maakt DIVO vanuit een pop-upstudio live radio, Studio Lichtenberg. De jongeren brengen verslag uit van de dag aan de hand van interviews en muziek van en met bewoners en bezoekers. Tussendoor tonen we het resultaat van het voortraject. Vier jongeren van DIVO gingen op pad en bezochten een aantal bijzondere (jeugd)zorgorganisaties in Hoboken. Op basis van interviews met jongeren en begeleiders van deze instellingen ontstond 'ECHO', een reportage waarin de jongeren van DIVO op een serene manier hun kijk op de betekenis van zorg presenteren.

Praktisch: Studio Lichtenberg: doorlopend van 13 tot 17 uur, vertoningen 'ECHO' om 12.30, 14.30 en 16.30 uur (duur: ongeveer 20 minuten).

Brussel

Academie voor Beeldende Kunsten van het Gemeenschapsonderwijs Anderlecht

Dapperheidsplein 17, 1070 Anderlecht

T 0472 99 67 01 E sophie.troch@academieanderlecht.be W <http://academieanderlecht.be>

Rondleiding | Aai eens een steen

De afdeling Kunstambacht Steen-Beeld van de Academie Anderlecht laat blinden en slechtzienden kennismaken met een aantal veelvoorkomende gotische beelden en ornamenten. Omdat die zich meestal op grote hoogte bevinden, zijn ze voor blinden en slechtzienden bijna letterlijk onbereikbaar. Aan de hand van een vijftiental stukken krijg je door te voelen een beeld van hoe deze ornamenten eruitzien. Je gebruikt hiervoor de modellen die de studenten als oefening gebruiken om in steen uit te kappen. Ruwe stenen, beelden in wording en afgewerkte stukken kan je aanraken zodat je hun specifieke structuur kan ervaren.

Praktisch: rondleiding om 16.30 uur (duur: 1,5 uur) voor blinden en slechtzienden, voorafgaand workshop letterkappen om 13.00 en 14.50 uur.

OCMW Brussel

Hoogstraat 298, 1000 Brussel

T 02 543 60 55 E DGuilardian@cpasbru.irisnet.be W <http://cpas-ocmwmuseum.be/nl>

Tentoonstelling | Geschiedenis van de zorg in de hoofdstad, vanaf de middeleeuwen tot heden

i.s.m. Culturama vzw, Luc de Munck

Grijp je kans, en werp op Erfgoeddag een unieke blik op de rijke collectie van het archief en museum van het OCMW Brussel! In het OCMW-hoofdgebouw, in het hart van de Marollen, vertellen we je alles over de geschiedenis van de zorg in Brussel, vanaf de middeleeuwen tot nu. Je maakt onder meer kennis met schilderijen, documenten en voorwerpen, een pillenmachine en een opnamedossier van een lepralijdster, vondelingenregisters en medische instrumenten. Ook de recente werking van het OCMW komt aan bod, met aandacht voor thema's als gezondheids- en gehandicaptenzorg. De tentoonstelling vormt bovendien het vertrekpunt van een wandeling over verpleegkundige zorg in Brussel net voor en tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Praktisch: tussen 10 en 18 uur.

BELvue museum

Paleizenplein 7, 1000 Brussel

T 02 500 45 54 E Cerf.A@Kbs-frb.be W www.belvue.be

Theatervoorstelling | Luizengang in oorlogstijd

i.s.m. Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Het Archief en Museum voor het Vlaams leven te Brussel

Variétémuziek, een charmante acteur en een toneelgordijn dat omhoog rolt. Maak het je gemakkelijk in je zetel ... het spektakel 'Luizengang in oorlogstijd' begint. Rederijkersgroep De Noordstar speelt speciaal voor jou fragmenten uit dit stuk van Frits van Vaerewijck. Dompel je samen met ons onder in de sfeer van het variététheater van de Brusselse Folies de Bergères en ontdek met welke zorg de rijke AMVB-collectie omringd wordt. Je krijgt toelichting bij de collectiestukken, kan het script bekijken én je verneemt meer over het vluchtelingentema.

Praktische informatie: tussen 10 en 18 uur.

Brussels Museum van de Molen en de Voeding

Windmolenstraat 21, 1140 Evere

T 02 245 37 79 E mbma-bmmv@evere.brussels W www.molenevere.be

Workshop | Kookworkshop en debat: de geschiedenis van ijs als *comfort food*

i.s.m. VUB

I scream, you scream, we all scream for ice cream! Sinds het begin van de 20e eeuw zijn ijsjes geliefd bij het publiek. Maar was dit altijd al zo? Op Erfgoeddag lichten we de relatie tussen ijsjes en *comfort food*, het eten dat ons gelukzaligheid en troost brengt, verder uit. Waarom grijpen we terug naar deze zoetheid? Waarom is de populariteit van ijs in de 20e eeuw alleen maar gestegen? En waar komt dit lekkers eigenlijk vandaan? We onderzoeken de immateriële erfgoedwaarde van ijs en vragen ons af waarom ijs zo'n ideaal voorbeeld van *comfort food* is. Tijdens de kookworkshop ga je mee op zoek naar een gezonder alternatief voor ijs en leer je bovendien nog wat bij over gezonde voeding en spelen met traditionele recepten.

Praktische informatie: van 13.00 tot 17.00 uur (duur: ongeveer 2 uur).

Provincie Limburg

Mijnmuseum Beringen

Koolmijnlaan 201, 3582 Beringen

T 011 45 30 25 E filip.delarbre@mijnmuseum.be W www.mijnmuseum.be

Tentoonstelling | Wij helpen u tot genezing

Mijnwerkers hebben een zwaar beroep. En het gevaar ligt constant op de loer. Tijdens Erfgoeddag gaan we in op de vele risico's die het mijnwerkersberoep met zich meebrengt. Dit gaat van relatief kleine kwetsuren over zware ongevallen tot echte mijnrampen. De steenkoolmijnen interpreteren het begrip 'zorgen voor mijnwerkers' op verschillende manieren. De mijn zorgt ervoor zoveel mogelijk ongevallen te voorkomen. Gekwetsten worden verzorgd in de verpleegzaal of in het ziekenhuis van de mijn. En wat met de nazorg van slachtoffers of hun families? De tentoonstelling 'Wij helpen u tot genezing' gaat in op wat er rond de verzorging van gekwetste mijnwerkers gebeurde. Of niet gebeurde ... Deze expo loopt als een rode draad doorheen de vaste presentatie van het Mijnmuseum.

Praktische informatie: van 10.00 tot 17.00 uur.

Kerkfabriek Sint-Joris Boorseem

Sint-Jorisstraat 2, 3631 Maasmechelen - Boorseem

T 089 77 54 89 E luconaert@telenet.be

Tentoonstelling | Op ziekenbezoek, vroeger en nu

i.s.m. Parochie Sint-Joris Boorseem en Samana-Ziekenzorg Boorseem

De zieken bezoeken en verzorgen: het is een van de werken van barmhartigheid. In elke tijd doen christenen dit op een nieuwe manier. Hoe gebeurde dit vroeger? Dat vertellen we via drie dorpsfiguren uit onze Maasdorpen uit de periode 1930-1950. In Boorseem was er Dora, de eerste thuisverpleegster 'van de ziekenkas'. In Kotem werkte zuster Eva. Zij luisterde in het klooster naar de gezondheidszorgen van de mensen. In Uikhoven was er pastoor Goossens die met plantenextracten voor elke kwaal het gepaste kruidendrankje brouwde ... Via Samana, de vroegere Ziekenzorg, krijgt de aandacht voor zieken vandaag vorm. De parochiale vrijwilligers bezoeken trouw de thuisgebonden zieken en organiseren activiteiten voor mobiele zieken en bejaarden. Op Erfgoeddag brengen we ook hun werking in beeld.

Praktische informatie: van 10.00 tot 18.00 uur.

Museum De Mindere

Capucienessenstraat 1, 3800 Sint-Truiden

T 011 67 29 71 E christa.engelbosch@demindere.be W www.demindere.be

Tentoonstelling | Maatschappij/Psychiatrie

i.s.m. Psychiatrisch ziekenhuis Asster Sint-Truiden, Museum Dr. Guislain Gent en Erfgoed Haspengouw

Zowel de psychiatrie als de samenleving hebben zich in de loop van de geschiedenis in grote mate gedefinieerd in relatie en vooral in tegenstelling tot elkaar. Tussen beide tekent zich een veranderende grens af. Een grens die soms onduidelijk is, soms gesloten en soms open. Vertrekkend vanuit de lokale geschiedenis van de psychiatrische instellingen in Sint-Truiden – Sancta Maria en Ziekeren (vandaag Asster vzw) – stelt de tentoonstelling 'Maatschappij/Psychiatrie' die fragiele scheidslijn en verwarrende bewegingen centraal en plaatst ze tegelijkertijd in een ruimer historisch en internationaal perspectief.

Praktische informatie: tussen 10.00 en 18.00 uur.

Lois Archief- en Documentatiecentrum

Markt z/n, 3980 Tessenderlo

T 0475 73 23 85 E francois.van.gehuchten@tessenderlo.be W www.lad-tessenderlo.be

Tentoonstelling | Het sanatorium voor de ontploffing

i.s.m. Gemeentebestuur Tessenderlo

In 1890 werd het sanatorium Sint-Jozef bij het station van Tessenderlo opgericht. De zusters adverteerden met de gezonde lucht en vooral tbc-patiënten vonden er hun intrek, naast bejaarden. Vijf jaar later vestigde Tessenderlo Chemie zich tegenover het gebouw, een flinke domper op de werking. Tot de gasten behoorde onder meer de beroemde dichteres Alice Nahon, die hier enkele van haar bekendste gedichten aan papier toevertrouwde. Ook zij zal in de expo haar plaatsje krijgen. Een uitgebreid onderzoek bracht heel wat onbekende documenten over het sanatorium aan het licht. Op 29 april 1942, exact 75 jaar geleden, ontplofte de fabriek met 189 doden en een enorme schade als gevolg. Het sanatorium was verwoest en werd niet meer opgebouwd.

Praktische informatie: van 10.00 tot 18.00 uur.

Heemkundige Kring Vochte

Brugstraat 26, 3630 Maasmechelen - Vucht

T 0478 56 74 73 **E** guillaumevranken@gmail.com **W** www.vochte.be

Demonstratie | Historische paardenlijkwagens, spoedig in ere hersteld

i.s.m. Gemeentelijke Dienst Erfgoed van Maasmechelen, lokale Kerkfabriek en dekenaat Maasmechelen

De gemeente Vucht beschikt over een historische paardenlijkwagen uit het jaar 1937 die nog in vrij goede staat is maar toch enige restauratie behoeft. Die zal worden uitgevoerd door specialisten van het Karrenmuseum in Essen. Een van de restaurateurs licht tijdens Erfgoeddag de uit te voeren restauratie toe. De lijkwagen staat opgesteld in de nabijheid van de kerk van Vucht, terwijl je in de kerk zelf terecht kan voor een tentoonstelling met foto's en andere attributen over begrafenisrituelen. Bovendien kan je nog naar een kleine tentoonstelling over het thema 'Werk van barmhartigheid: Zorg voor de overledenen', georganiseerd in samenwerking met het dekenaat Maasmechelen. Ook het nieuwe toekomstplan voor de Maasmechelse kerkgebouwen zal voorgesteld worden.

Praktische informatie: van 10.00 tot 17.00 uur.

Sint-Truidense Schatten vzw

Plankstraat 16, 3800 Sint-Truiden

T 0476 92 75 04 **E** camille.vanlangendonck@skynet.be

Tentoonstelling: Rouwborden herleven

i.s.m. Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Tenhemelopneming Sint-Truiden, Vrienden van het Begijnhof vzw

Sint-Truidense Schatten draagt zorg voor religieus erfgoed waaronder een aantal obiits. Enkele daarvan bleken danig gescheurd. Met hulp van Erfgoedcel Haspengouw werden ze geconserveerd en opgehangen in de portalen van de Onze-Lieve-Vrouw Tenhemelopnemingkerk in Sint-Truiden. Tijdens Erfgoeddag gaan we in op de restauratie, de betekenis en het gebruik van deze rouwborden. Een specialiste in heraldische ontwerpen en ornamenten laat je kennismaken met de betekenis van het wapenschild, want een rouwbord heeft meer te vertellen dan je op het eerste gezicht verwacht. Aansluitend kan je de laatste fase van de binnenrestauratie van de kerk gaan bekijken, nl. het vrijleggen van de neogotische muurschilderingen.

Praktische informatie: van 13.00 tot 18.00 uur in de Onze-Lieve-Vrouw Tenhemelopnemingkerk op de Grote Markt van Sint-Truiden.

Provincie Oost-Vlaanderen

Gemeentebestuur De Pinte

Koning Albertlaan 1, 9840 De Pinte

T 0498 52 58 32 **E** cultuurbeleid@depinte.be **W** www.depinte.be/erfgoeddag

Filmvoorstelling | Mensen en voorwerpen uit een zorgeloos (?) Pints verleden

i.s.m. Heemkring Scheldeveld, Cultuurraad De Pinte

Erfgoedbeheer hoeft zich niet altijd te vertalen in het vertellen of neerschrijven van verhalen, gebeurtenissen, gebruiken ... zodat die voor latere generaties niet verloren gaan. De bezorgdheid om (ons) erfgoed blijvend in het geheugen te plaatsen kan er ook uit bestaan om in onbruik geraakte voorwerpen opnieuw (zijnde tijdelijk) voor het voetlicht te halen. De cultuurraad en Heemkring Scheldeveld verzamelden een tiental (lokale) artefacten en lieten die 'los' op kinderen. Hun reacties werden gefilmd, achteraf gaf een oudere persoon hen meer uitleg over de voorwerpen. Rogier Laureys (student journalistiek) bundelde deze beelden in een boeiende film waarin iedereen wel een voorwerp zal (her)ontdekken dat persoonlijke herinneringen aan het leven in De Pinte en Zevegem oproept.

Praktische informatie: filmvoorstelling om 14.30, 15.30 en 16.30 uur.

Liberaal Archief

Kramersplein 23, 9000 Gent

T 09 221 75 05 E piet.creve@amsab.be W www.liberaalarchief.be

Tentoonstelling | Kind van de rekening

i.s.m. Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis

Beelden van kwetsbare kinderen maken sterke emoties los. Vandaag zijn kinderrechten gemeengoed, of dat is toch de bedoeling. Maar dat was vroeger wel even anders. De strijd tegen kinderarbeid en voor leerplicht was het begin van een lang proces naar meer aandacht voor het welzijn van de zwaksten. Liefdadige verenigingen en sociale organisaties lenigden de eerste noden op het vlak van voeding en kleding, medische zorg en gezonde ontspanning. Daarbij kwam geleidelijk het hele gezin in beeld. Het engagement van vele organisaties en individuen maakte dit mogelijk. Maar oorlogen hier en elders draaiden die evolutie tijdelijk terug. Kinderen betaalden ook dan dikwijls de zwaarste tol. En dat is tot vandaag helaas niet anders.

Praktische informatie: tussen 10.00 en 18.00 uur.

Erfgoedhuis | Zusters van Liefde JM

Brandweerstraat 6, 9000 Gent

T 0493 13 52 76 E an.vandenbergh@erfgoed.zvl.org W www.erfgoedhuis-zljm.org

Wandeling | 't Kloosterke van Liefde: 200 jaar straffe toeren in de zorg

i.s.m. Instituut voor Verpleegkunde Sint-Vincentius, Basisschool De Mozaïek, Buitengewone Basisschool Sint-Lievenspoort, Sint-Bavohumaniora, Kloostergemeenschap van Terhagen

De wandeling 't Kloosterke van Liefde: 200 jaar straffe toeren in de zorg' laat je kennismaken met de pioniersrol van de Zusters van Liefde in de Gentse ziekenzorg, de psychiatrie, het kleuter-, meisjes- en dovenonderwijs. Je start de wandeling in het klooster van Terhagen waar het avontuur van de zusters begon in 1805 met een huis voor ongeneeslijk zieken. Bezoek zeker de neogotische kapel en het kloosterpand. Dan ga je met de begeleidende wandelbrochure op stap in Gent en leer je meer over de eerste Gentse kleuterschool, het dovenonderwijs, de opvang van prostituees, de professionalisering van de verpleegkunde en het Nederlandstalige meisjesonderwijs. Je ontvangt via de ErfgoedApp extra info op de locaties die je op Erfgoeddag ook kan bezoeken.

Praktische informatie: Haal je wandelbrochure af tussen 10.00 en 18.00 uur in Klooster Terhagen (duur: ongeveer 1,5 uur).

MIAT

Minnemeers 10, 9000 Gent

T 09 269 42 00 E Eline.Chalmet@stad.gent W www.miatgent.be

Theatervoorstelling | Kinderarbeid: hun relaas

i.s.m. Relaas, Sint-Lievenscollege Gent

Nog niet zo gek lang geleden gingen kinderen uit werken en kregen ze niet de zorg zoals vandaag. Op Erfgoeddag brengen enkele kinderen van toen hun relaas, in de setting van de expo 'Made by children. Kinderarbeid vroeger en nu'. De verhalen zijn stuk voor stuk bijzondere en waargebeurde anekdotes uit het leven van de vertellers. Over kinderarbeid en werken tijdens de kindertijd. De anekdotes ontroeren, verrassen, doen lachen en vertederen. Relaas, een collectief van verhalenverzamelaars, zorgt voor de magie van vertellen. De leerlingen van het Sint-Lievenscollege in Gent, het MIAT en Relaas verzamelden de verhalen bij ouderen in woonzorgcentra en bij mensen uit hun omgeving. Beluister de verhalen achteraf via relaas.be.

Praktische informatie: voorstelling om 15.00 uur (duur: 1 à 1,5 uur).

Gemeente Merelbeke

Hundelgemsesteenweg 353, 9820 Merelbeke

T 09 210 32 92 **E** mieke.van.damme@merelbeke.be **W** www.merelbeke.be

Rondleiding | Op stap met een zorgheilige

i.s.m. Sint-Elooisruiters Merelbeke, vzw Van stoel tot stoel

Zorg- en beschermheilige Sint-Elooi, aanroepen tegen pest, huidziekten en geldgebrek, liet zijn stempel na in Merelbeke: een kapel, straat, school, cafés, processie en ruitersclub dragen zijn naam. Kom mee met de huifkar, de koets of te voet en 'ontmoet' Sint-Elooi in het verhaal van een handpoppentverteller en in filmbeelden. Het klassieke bedevaartvaantje wordt door de kleinsten ingekleurd, de kinderen van de basisschool tekenen hun eigen versie. Het vlaggenkoord zal de tentoonstelling in de St.-Hendrikskerk sieren. De presentatie en de kleur- en tekenactiviteit kan je zien in een film, die ook interviews en recente en oude filmbeelden toont van de St.-Elooisprocessie. De expo toont het roerend erfgoed dat verwijst naar de heilige en de Sint-Elooisruiters.

Praktische informatie: huifkartochten om 9.30, 11.00, 13.30, 15.00 en 16.30 uur, vertellingen met handpoppen door Erik Verbeecke om 10.00, 11.30, 14.00, 15.30 en 17.00 uur.

Cultuurcentrum Sint-Niklaas

Zwijgershoek 14, 9100 Sint-Niklaas

T 03 778 34 50 **E** expo@ccsint-niklaas.be **W** www.ccsint-niklaas.be/podium/4217/visual-vinyl-cultuurcentrum-sint-niklaas-ism-schunck-en-de-casino

Lezing | Hoe conserveer ik mijn vinylcollectie?

i.s.m. Kunstencentrum Schunck*, concertzaal De Casino

Hoe bewaar je muziekpareltjes? Liefhebbers komen het te weten tijdens deze lezing over de conservatie van vinyl. Een doorwinterde vinylverzamelaar vertelt over zijn collectie en geeft alle tips & tricks mee om ook jouw vinyl de komende 50 jaar glansrijk te helpen overleven. Dit jaar is het precies 50 jaar geleden dat The Velvet Underground & Nico hun debuut lanceerden. De plaat werd legendarisch, de hoes van Andy Warhol iconisch. Dat vieren we met een groots opgezette ode aan het fenomeen kunstenaarsplaten. Laat je verrassen door zeldzame lp's, singles en andere vinylobjecten ontworpen door Warhol, Dali, Banksy, of zelfs Karel Appel. Ontdek de kunstenaars achter je favoriete hoezen van Red Hot Chili Peppers, The Beatles en meer!

Praktische informatie: lezing om 15.00 uur (duur: ongeveer 1 uur), voor de lezing dien je te reserveren, tentoonstelling van 10.00 tot 17.00 uur, alle activiteiten vinden plaats op de Expo Visual vinyl, Stationsstraat 39, 9100 Sint-Niklaas.

Provincie Vlaams-Brabant

Gemeente Herne

Centrum 17, 1540 Herne

T 02 397 11 60 **E** tineke.moonens@herne.be **W** www.herne.be

Quiz | Hallo herinnering, waarvoor gebruikten jullie dat ding?

i.s.m. Woonzorgcentrum Sint-Felix te Herne, vzw HERinNering

Ter gelegenheid van deze Erfgoeddag bezorgen we de bewoners van woonzorgcentrum Sint-Felix te Herne een aandenken dat blijvend als reminiscentiepakket gebruikt kan worden. Ze krijgen een charmante, oude reiskoffer gevuld met tal van oude huis-, tuin- en keukenspulletjes die ongetwijfeld herinneringen zullen oproepen aan dagdagelijkse gebruiken uit vervlogen tijden. Herinneringen ophalen door middel van oude voorwerpen kan deel uitmaken van zinvolle tijdsbesteding voor (dementerende) ouderen en maakt zo deel uit van een kwalitatieve zorg. Op Erfgoeddag zelf snuisteren familie en bezoekers samen met de bewoners in de 'herinner-koffer' en laten ze de verhalen opborrelen. Tegelijk geven we de bezoekers het raden naar de functie van wat vreemd ogende dingen, naar het voorwerp dat schuilt achter een wel heel malse dialectnaam of naar het spul dat gekend was om zijn vreselijke smaak. Zo gaan we met onze quiz even terug in de tijd. Wie er niet bij is, zal het zich later ook niet kunnen herinneren ...

Praktische informatie: tussen 14.00 en 16.30 uur bij Woonzorgcentrum Sint-Felix, Lindestraat 3, 1540 Herne.

Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee

Heilig Hartinstituut Heverlee, Naamsesteenweg 355, 3001 Heverlee

T 0479 30 68 40 E ria.christens@ce.annuntiaten.be

W <http://cultureelerfgoedannuntiatenheverlee.be>

Rondleiding | Laat ze niet vallen! Twee beelden met een goed bewaard geheim

Kom kennismaken met twee veteranen. Verneem het verhaal dat ze al een eeuw met zich meedragen. Noodgedwongen werden de heilige Franciscus en Jozef nu van hun voetstuk gehaald. Je kan zelf komen vaststellen hoe erg ze eraan toe zijn. Wat is volgens professionals hun overlevingskans en is het je een zorg om hen aan een tweede leven te helpen? Op Erfgoeddag laten we je kennismaken met het oorlogsverhaal achter de twee beelden. We proberen duidelijk te maken dat als ze zouden verdwijnen, dan ook de rijke context errond verdwijnt. We betrekken de bezoekers bij het technische verhaal van de restauratie. We proberen hen warm te maken om een steentje bij te dragen. Kinderen kunnen een beeldje met een sterk verhaal kleien.

Praktische informatie: tussen 14.00 en 18.00 uur.

Kasteel van Gaasbeek

Kasteelstraat 40, 1750 Lennik

T 02 531 01 30 E marieke.debeuckelaere@cjsm.vlaanderen.be W www.kasteelvangaasbeek.be

Tentoonstelling | Kairos Castle voor blinden en slechtzienden

i.s.m. Lions Kasteel van Gaasbeek, VeBeS (Vereniging voor Blinden en Slechtzienden) en Luisterpunt

Het Kasteel van Gaasbeek wil zijn bezoekers gastvrij onthalen en hen comfortabele omstandigheden bieden, zodat zij zich het kasteel eigen kunnen maken en focussen op beleven en interpreteren. Daarbij hebben wij ook aandacht voor bijzondere doelgroepen.

Blinden en slechtzienden die het Kasteel van Gaasbeek en zijn expo's graag op individuele basis met een begeleider willen bezoeken, worden op Erfgoeddag verwelkomd met unieke TwinVision-kaarten. Deze contrastrijke reliëftekeningen met grote letters, braille en kleur helpen blinde en slechtziende bezoekers zich in het kasteel, de binnentuin en het park te oriënteren. Een audiotour op maat begeleidt het bezoek aan de expo 'Kairos Castle'.

Deze TwinVision-kaarten kunnen voortaan bij elk kasteelbezoek gratis uitgeleend worden. Wij voorzien ook telkens info over het kasteel en tentoonstellingen op maat.

Praktische informatie: tussen 10.00 en 18.00 uur.

Leuven+

Naamsevest 134, 3000 Leuven

T 0460 97 85 66 W www.leuven-plus.be

Wandeling | Vijf eeuwen armenzorg in Leuven

i.s.m. Stadsarchief Leuven, Dienst Kunst & Erfgoed KU Leuven

Liefdadigheid was ooit hét middel bij uitstek om zonden af te kopen. Vanaf de middeleeuwen zorgden in een stad als Leuven kloosters én burgers voor instellingen die zich om armen bekommerden. Maar al snel kreeg armoede een slecht imago en werd bedelarij verboden. Wie arm was werd verplicht tewerkgesteld. In het Van Dalecollege kwam in de 18e eeuw een Werkhuis van Weldadigheid. Gidsen van Leuven+ wachten je daar op voor een wandeling langs de achterkant van de stad. Onderweg hoor je verhalen over hoe armen door de eeuwen heen probeerden te overleven. We vertellen over de familienaam van vondelingen, over nachtasielen en bedelaarspenningen. Wij wandelen voorbij godshuizen, een armenschool en een weeshuis tot aan een Tafel van de H. Geest. Achteraf kan je zelf proeven van de armensoep.

Praktische informatie: geleide wandeling om 11.00 uur en 14.30 uur, vertrekpunt van de wandeling is het Van Dalecollege, Naamsestraat 80, 3000 Leuven, eindpunt van de wandeling is het Zwartzusterklooster.

Erfgoed en toerisme Ternat

Dreef 14, 1740 Ternat

T 0476 49 52 25 E eduard.gezel@pandora.be W www.ternat.be/fb111stab302gnl1qdd59.aspx

Presentatie | De geschiedenis van de ouderenzorg in Ternat

i.s.m. Wzc Sint-Carolus

Welkom in woonzorgcentrum Sint-Carolus! Enkele kamers werden ingericht zoals in de jaren 1960-1970 en flitsen je terug in de tijd. Verder kan je je hart ophalen aan een markt, een spel, liedjes van toen en een historisch verhaal. Ook de muzikale omlijsting werd niet vergeten. De animatieploeg van het woonzorgcentrum en vrijwilligers van Ziekenzorg zorgen voor de begeleiding.

Praktische informatie: van 10.00 tot 14.30 uur in het Woonzorgcentrum Sint-Carolus, Meerstraat 1, 1742 Ternat.

Provincie West-Vlaanderen

Congolees Centrum ter verspreiding van de Congolese kennis en cultuur

Greinschuurstraat 38, 8000 Brugge

E tine@fmndo.be

Lezing | Traditionele therapie uit Congo

i.s.m. FMDO

Oscar Tshitenge, een Congolese Bruggeling, vertelt je met veel passie over traditionele geneeswijzen in Congo. Tijdens de kolonisatie van Congo werden traditionele manieren van genezen beschouwd als een vorm van paganisme. Toch bleven mensen vasthouden aan hun eigen geloof en methodes. Voor vele Congolezen zijn de doden niet dood. Ze leven verder in de dorpen van hun voorouders. Toch wordt elke dood betreurd en beschouwd als een pijnlijke scheiding en een groot verlies voor de gemeenschap. Bij ziekte moet traditionele therapie antwoorden bieden. Het idee dat elke ziekte een geestelijke oorsprong heeft, was en is sterk aanwezig. Tshitenge vertelt je op welke manier Congolezen vandaag de dag omgaan met ziekte, dood of genezing.

Praktische informatie: om 10.30 uur (duur: 45 minuten) bij het centraal infopunt Erfgoeddag Brugge, Rijksarchief Brugge, Predikherenrei 4, 8000 Brugge.

Sint-Janshospitaal

Mariastraat 38, 8000 Brugge

T 050 44 50 48 E evelien.vandenberghe@brugge.be W www.museabrugge.be

Theatervoorstelling | Is er een dokter in de zaal? Genezen in de 18e eeuw

i.s.m. Stichting Oculare

Het schilderij 'Gezicht in de ziekenzalen' (1778) van Jan Beerblock dat in het museum hangt, verbeeldt levendig hoe het er ooit aan toeging in het Sint-Janshospitaal. Maar wat als de personages van dit werk ook echt mensen van vlees en bloed zouden zijn? Op Erfgoeddag bevolken chirurgijnen, zieken, dokters en ziekenzusters uit de 18e eeuw terug het Sint-Janshospitaal. De Stichting Oculare laat je proeven van het toenmalige hospitaalleven, compleet met draagstoel, alkoof, aderlaten en piskijken. Tijdens deze doorlopende voorstelling voor jong en oud nodigen de acteurs je uit om ook zelf mee te doen. Wie wil zich laten toedekken in een echte beddenbak door de ziekenzuster en wie durft zich te laten behandelen door meneer dokter?

Praktische informatie: om 13.00 uur (duur: 3,5 uur).

Gemeentebestuur Koksijde

Zeelaan 303, 8670 Koksijde

T 058 53 34 40 E tine.verhaeghe@blankenberge.be W www.koksijde.be

Tentoonstelling | Zee-Zorg

i.s.m. Dienst Archief Koksijde

Eind 19e eeuw, toen de industrialisering haar doorbraak kende en de Schoolstrijd ten volle woedde, ontstonden de vakantiekolonies. Zowel liberalen als katholieken zetten zich in om zoveel mogelijk kinderen uit grote Belgische steden te laten genieten van een verblijf aan zee. Naast politieke voorwendselen wilde men de gezondheid van de arbeiderskinderen verbeteren. Men haalde ze weg uit de vervuilde industriële omgeving en voorzag ze van onderwijs. Kom naar het Belle Epoque Centrum en laat je leiden door de Dames van de voormalige Schoolvilla Le Progrès. Deze activiteit maakt deel uit van de rode draad rond 'Zorg voor kinderen' in de vier Kusterfgoedgemeenten.
Praktische informatie: van 10.00 tot 18.00 uur, randanimatie doorlopend van 13.00 tot 18.00 uur in Kapel Ster der Zee, Koninklijke Baan 266, 8670 Koksijde.

Texture | Museum over Leie en vlas

Noordstraat 28, 8500 Kortrijk

T 056 27 74 70 **E** sylvie.decoester@kortrijk.be **W** www.texturekortrijk.be

Demonstratie | Texture prikkelt

i.s.m. OCMW Kortrijk, Gidsenkring Kortrijk, Expertisecentrum Sophia, Het Ventiel, VIVES Kortrijk

'Texture Prikkelt' is een nieuwe rondleiding voor mensen met dementie en hun begeleiders/mantelzorgers. In de Wonderkamer van Texture staan ontdekking en beleving centraal. 'Texture Prikkelt' spreekt alle zintuigen aan en is een uitstekend middel om herkenning, herinnering of emotie op te roepen. De gids neemt rustig de tijd om samen alles goed te bekijken, te proeven, te voelen. Er is aandacht voor rust en comfort, maar ieders inbreng telt mee. Precies die interactie maakt dat 'Texture Prikkelt' helemaal anders is dan een gewone rondleiding. De studenten sociaal werk VIVES testen op Erfgoeddag het principe met je uit en geven tekst en uitleg. Een aanrader voor iedereen die in de zorgsector actief is.

Praktische informatie: van 10.00 tot 17.00 uur.

Heemkundige kring Karel Van de Poele

Statiestraat 179-181, 8810 Lichtervelde

T 0499 62 00 30 **E** benedict.wydooghe@vives.be, luc.haeghebaert@lichtervelde.be

W <http://heemkringlichtervelde.wikidot.com>

Tentoonstelling | Kinderhandel! Over moeders en vroeders, over kinderen kopen en verkopen

i.s.m. Hogeschool VIVES, medisch-historisch museum van Brakel

Proficiat met je zwangerschap! Voor deze expo bouwde Heemkring Lichtervelde haar herenhuis om tot een vroedvrouwenkabinet. Het brengt je naar een tijd van thuisbevallingen en fietsende vroedvrouwen. We volgen Marcella Debusschere (°1916) en Gabriële Debaeke (°1912) door hun studies begin jaren dertig in Brugge en in hun praktijk. Het parcours leidt langs een kantoor waar de kraam- en vroedvrouwen alles voorbereiden en langs een keukentafel waarop net iemand beviel. Een boreling krijgt en de placenta is nog tastbaar. De expo brengt uniek materiaal samen: verlostangen, medicatie, verzorging, wiegjes, een couveuse, foetussen op formol, een fantoom ... Bij de voordeur staat een oude Renault Dauphine, klaar om uit te rukken bij een noodgeval.

Praktische informatie: open van 10.00 tot 17.30 uur.